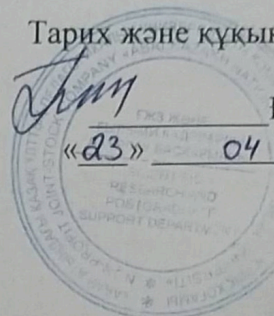

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Бекітемін
Тарих және құқық факультетінің
деканы
Ғ.К. Кенжебаев
«23» 04 2024ж

2024-2025 оқу жылына «8D03110-Аймақтану» БББ бойынша
докторантураға түсушілерге арналған емтихан
БАҒДАРЛАМАСЫ

«8D03110-Аймақтану» БББ бойынша докторантураға түсу бағдарламасы

Құрастырғандар: т.ғ.к., доцент Е.Т. Калиева Калиева Е.Т.

Әлем тарихы кафедрасының отырысында талқыланып, қабылданды № 8 хаттама

«25» 03 2024ж.

Кафедра меңгерушісі м.а. PhD А.П. Акынова Акынова А.П.

Қабылдау емтихан бағдарламасы Тарих және құқық факультетінің Ғылыми кеңесінде бекітілді:

«8» хаттама, «23» 04 2024ж.

Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

Докторантураға түсу емтиханы келесі блоктардан:

- 1) эссе жазудан;
- 2) докторантурада оқуға дайындығын анықтауға арналған тестілеуден;
- 3) білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтихан сұрақтарына жауаптардан тұрады;
- 4) оқуға түсушімен ЖЖОКБҰ-ның емтихан комиссиясы өткізетін әңгімелесу.

Докторантураға түсу емтиханына 4 сағат (240 минут) беріледі, оның ішінде:

- докторантураға оқуға дайындығын анықтау тестіне (бұдан әрі – ОДАТ) - 50 минут;
- білім бағдарламалары тобының бейіні бойынша емтихан сұрақтарын және эссе жазуға - 190 минут (3 сағат 10 минут).

Докторантураға түсуге арналған бағалау жүйесінің 100 балдық шкаласы:

Докторантураға түсу емтихан блоктары	Балл
ЖЖОКБҰ-ның емтихан комиссиясы өткізетін оқуға түсушімен сұхбаттасу	30
Эссе	20
Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтихан сұрақтары	50
Барлығы	100

Қосымша ақпарат Ұлттық тестілеу орталығы сайтында <http://www.testcenter.kz/doktorantura-a-t-sushilerge/>

**«АЙМАҚТАНУҒА КІРІСПЕ»,
«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СЫРТҚЫ САЯСАТЫ»,
«ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ЖҮЙЕСІНДЕГІ АЙМАҚТАРДЫҢ ҚАЗІРГІ
ЗАМАНҒЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ»**

Аймақтану және аймақтандыру

Аймақтандыру тұжырымдасы. Макро-, мезо-, микро деңгейіндегі аймақтандыру. Қазіргі заманғы Ресейдегі аймақтандыру процестері. Аймақтанудың ғылым саласы ретінде түсінігі және қалыптасу тарихы. Аймақтану пәні. Аймақтанудың негізі. Аймақтану және аймақтандыру. Аймақтандыру пәні. Аймақтану оқу пәні ретінде: аймақтануды оқытудың мақсаттары, міндеттері және мазмұны. Аймақтанудың пәнаралық және кешендік сипаттамасы. Аймақтанудың басқа ғылым салаларымен байланысы. Халықаралық Академияның құрылуы және аймақтық дамуы міндеттері.

«Аймақ» түсінігі

«Аймақ» ұғымын әр түрлі көзқараспен түсіндіру. «Аймақ» ұғымын анықтаудың әдістерін анықтау. «Аймақ» ұғымын нормативтік және құқықтық түсіндіру. Аймақ терминінің географиялық, әлеуметтік-экономикалық, тарихи, мәдени тұрғыдан түсіндіру. Аймақтандыру феноменіне негізгі теориялық көзқарастар. Халықаралық қатынастардың дамуының негізгі бағыттары ретінде аймақтандыру және жаһандану. Аймақтың дамуының қызмет заңдылықтары жүйесі (облыстық актерлердің еселігі, тұрақтылық пен ұтқырлық, әлеуетті тұтастығы, бірегейлігі). Аймаққа тән ерекшеліктері. Тұтастық. Бақылану. Аймақтарды қалыптастыру факторларын анықтау. Ішкі және сыртқы факторлары.

Ішкі факторлары: аймақ тарихы, мемлекеттік және аумақтық құрылымы, географиялық және климаттық жағдайлары, табиғи ресурстары, халқы, этникалық құрамы, экономикалық және географиялық жағдайы, адам ресурстары.

Сыртқы факторлары: аймақаралық қарым-қатынастары (байыпты және сепаратизм, ынтымақтастық және интеграция), халықаралық қатынастар.

Биполярлық жүйенің ыдырағаннан кейін перифериялық аймақтар мен аудандарды белсендіру. Постиндустриялық әлемнің дамуы мәселелері мен халықаралық қатынастардың аймақтық жаңа мәселелері. Кейінгі биполярлық аудандастырудың «қатты» және «жұмсақ» кезеңі. Аймақтық геостратегиялық «үшбұрыш». Халықаралық қатынастардың көпқырлы және аймақтық жүйесі. Дихотомия: орталығы - шеті, Батыс - Шығыс және Солтүстік - Оңтүстік. Ресейдің әлеуметтік-экономикалық және әкімшілік-аумақтық бөлінуі. «Аймақ» және «аудан» ұғымдарының мәні. «Экономикалық аймақ», «экономикалық аудан» ұғымдары. Геосаяси, әкімшілік-аумақтық белгілері мен мәселе белгілері арқылы аймақтардың жіктелуі. Артта қалған және депрессиялық аймақтар.

Еңбекке қабілетті жастағы халық үлесінің ұлттық құрамы, экономикалық реформалары және этносаралық қарым-қатынастар тұрғысынан аймақтардың типологиясы.

Аймақ сыртқы саясат және халықаралық қатынастар субъектісі ретінде

Қазақстан Республикасының аймақтандыруының сыртқы факторы. Қазақстанды аймақтандырудың сыртқы оң және теріс факторлары әсерінің саяси салдары. Трансшекаралық ынтымақтастық ұғымын анықтаудың мағыналық шекаралары. Жергілікті қауымдастықты дамытудағы шекараның рөлі. Сыртқы экономикалық байланыстарды аймақтық саралау. Экономикалық ашылулардың аймақтық типологиясы сипаттамасы. Аймақтарда экономикалық қуатты кеңейту, сыртқы экономикалық қарым-қатынастар мен даму ресурстары. Сыртқы экономикалық аймақтарда белсендіру қызметінің факторы. Федерациясының сыртқы сауда саясатының нормативтік-құқықтық базасы: құқықтық құжаттар, үш заңды деңгейді реттейтін қатынастар. Аймақтардың сыртқы экономикалық қызметінің құралы ретінде шетел инвестицияларын тарту бағдарламасы.

Аймақтық саясат: қалыптасу мәселелері

Аймақтық саясат пен оның элементтерінің маңызы. Мемлекеттік саясаттың ерекшелігі ретінде аймақтық саясаты. Аймақтық саясаттың деңгейлері: ұлттық, субұлттық және мемлекетаралық. Аймақтық саясат объектісі. Негізгі бағыттары, аймақтық саясаттың мақсаттары мен міндеттері: халықаралық және ресейлік тәжірибесі.

Аймақ саясатының түрлері. Аймақтық экономикалық саясат және оның маңызы. Аймақтық экологиялық саясат.

Аймақтық және мемлекетаралық қарым-қатынастардың озық сценарийі.

Қазіргі заманғы интеграцияланған аймақтық зерттеулер және салыстырмалы елтану: әдіснамасы мәселелері, пәндер шекаралары, пәнаралық көзқарастар

Аймақтанудың кешенді сипаттамалары мен аймақтанудың функциялары. Кешенді аймақтанудың түрлері (физикалық-географиялық, экономикалық-географиялық, тарихи, салыстырмалы, кешенді).

Кешенді аймақтанудың түрлері мен әлеуметтік функциялары. Аймақтанудың құрылымдық, ақпараттық, аналитикалық, болжамдық функциялары. Аймақтану және тәжірибе.

Интеграцияланған аймақтану және аймақтық географиялық сипаттамаларының құрылымы және қолдау элементтері

Кешенді аймақтық зерттеулер сипаттамаларын мазмұны мен құрылымы бірлігі. Н.Н. Баранскийдің схемасы. Я.Г. Машбица схемасы. Тарихи географиялық тәсілдердің мәні. Ресурстың жалпылама түсінігі. Территория. Территория және кеңістік. Географиялық жағдайы. Конфигурация және шекара. Геосаяси жағдайы. Табиғи сипаттамалары. Халықтың қоныстануы. Халық саны. Қоныстануды аумақтық бөлуі. Қоныстанудың «сапасы». Мәдениет. Этникалық және этно-мәдени компонент. Табиғи пайдалану. Ауыл шаруашылық (адам және кеңістік өлшемі). Циклдық даму және экономиканың аумақтық ұйымдастыру. Қоныс аудару (мәні мен түрлері). Аудандар. Аймақтарға бөлу. Қоғам.

Аймақтану және аймақтық зерттеулер әдістері

Әдіс, әдістеме, теория, тұжырымдама, моделі, теориялық схема, анықтамалық нүктесі. Аймақтанудағы әлеуметтік құбылыстарды «Объективті» және «субъективті», «Сызбалы» және «құрылымдық» түрде түсіндіру. Сапалық және сандық әдістер. Әдістер мен әдістемелер. Салыстырмалы-географиялық әдіс. Салыстырмалы географиялық әдіс. Статистикалық әдіс. Циклдер әдісі. Аймақтық кіріс-шығыс балансының әдісі. Модельдеу әдістері. Бағдарламалық-мақсаттық әдісі. Картографиялық әдісі. Географиялық аудандастыру теориясы. Кешенді аймақтанудың құрылыс типологиясы.

Аймақтану және аймақтық зерттеулер теориясы

Аймақтық қауіп-қатерлерді түсіндірудің негізгі әдістері: бұл пәндерді жеке мәселелер шеңберінде - экономикалық, әлеуметтік, саясаттанулық түрінде қарастыру; пәнаралық тәсіл; Станислав Гроф, Эрвин Ласло және Питер Рассел.

Олардың әртүрлілігінің парадигмалары. Реализм теориясы: ұлттық қызығушылықтар (Э.Х. Карр), ұлттық қауіпсіздіктер (Г. Моргентау), билік күші (Г.Киссинджер), сараптау деңгейлері (К. Уолц), қатер деңгейі (Р. Гиллин, С. Уолт), өркениет қақтығыстары (С. Хантингтон).

Либерализм теориясы: адамзат бірлігі (А. Смит), моральдық және құқықтық басымдық нормалары (И. Кант), ұжымдық қауіпсіздік (В. Вильсон), халықаралық жүйелер (С. Краснер), үстемдік тұрақтылық (Р.Кохейн) федерализм (Ф. Кратчвил), демократиялық әлем (Ф. Фукуяма), гуманитарлық араласу (Э. Моравчик), адам қауіпсіздігі (Дж. Ли Рэй), әлемдік қоғамдастық, әлемдік азаматтық қорғаныс (Л. Эксуорси), әлемдік басқару (В. Зартман, Л. Риннер).

Радикализм теориясы: пролетариат тарихи миссиясы, империализм, дүниежүзілік әлеуметтік революциясы (К. Маркс, Ф. Энгельс, В. Ленин), әлемдік жүйелер (С. Амин), әлемдік тәртіптер (С. Гилл, Р. Кокс), антигегемониялық блок (М. Хоркхаймер).

Қазіргі заманғы Ресей аймақтарындағы басқару жүйесі

Федеративтік мемлекет туралы түсінік. Ресей федерализмінің саяси және құқықтық негіздері. Федералистік бюджеттің маңызы. Бюджет түсінігі. Федеративтік, аймақтық және жергілікті бюджеттер. РФ шоғырландырылған бюджет. Субсидиялар, субвенциялар, дотациялар.

Аймақ жүйесі басқармасында тарихи фон қалыптастыру. XVIII ғасырдағы облыстық әкімшілігінің реформалары. Петр I және II Екатерина. Провинциялық әкімшілік. XIX-XX ғасырлардағы провинциялық әкімшіліктің дамуы. «Облыстық және аудандық Земство мекемелерінде жағдай». XIX-XX ғасырлардағы провинциялық әкімшіліктің дамуы.

Ресей Федерациясының субъектілерінің мемлекеттік билік құрылымы. Аймақ саясатын қалыптастырудағы заңнамалық органның рөлі. Аймақтың заңнамалық органдарының қалыптасу принциптері. Заңнамалық билік құрылымымен функциялары. Аймақтық саясатты жүзеге асыру бойынша атқарушы органның рөлі.

Басқару циклі түсінігі. Аймақтық зерттеулерге болжау. Аумақ дамуының болжамы, бағдарламасы. Басқару процесіне сараптама. Шешім қабылдау процесі. Аймақтың экономикалық және әлеуметтік тұрақты даму факторлары. Инновация аймақ дамуының факторы ретінде. Даму индикаторлары. Стратегиялық жоспарлау. Стратегиялық жоспарлаудың субъектілері. Стратегиялық приоритеттер. Стратегиялық мақсаттар мен міндеттер. Стратегиялық басқарудың тұжырымдамалық моделі.

Қазақстан Республикасының сыртқы саясатының қалыптасуы

Қазақстан Республикасының сыртқы саясатының қалыптасуы. Қазақстан және халықаралық қатынастардың көпполярлы жүйелерін қалыптастыру. КСРО ыдырағаннан кейін Қазақстанда геосаяси және геостратегиялық жағдайы өзгеруі. Қазақстан Республикасының әлемдік қоғамдастыққа енуі. ҚР-ның халықаралық институттарға енуі. Қазақстанның сыртқы саясатын қалыптастырудағы ішкі және сыртқы факторлар. Оны әзірлеу және іске асыру тетігі. Негізгі халықаралық шарттарға Қазақстанның қосылуы.

Қазақстанның сыртқы саясатының басымдықтары

Қазақстан Республикасының көпвекторлы сыртқы саясаты. ҚР-ның сыртқы саясатының негізгі басымдықтары мен міндеттері. ҚР-ның халықаралық дәрежесінің жоғарылауы. Қазақстан саясатының экономикалық мқсаттарын белсендіру. ҚР-ның инвестициялық стратегиясы. ҚР-ның сыртқы саясатының аймақтық векторлары. ҚР-ның энергетикалық саясаты. Ресей, Қытай, АҚШ және ЕО аймақтық және жаһандық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы ынтымақтастық. ҚР-ның жаңа инициативалары: G-global, ядролық қауіпсіздік, энергия-экологиялық стратегия. Қазақстанның сыртқы саясатының азиялық векторын нығайту. Қазақстан және Азия-Тынық мұхиты аймағы елдері.

ҚР-ның ТМД елдері мен қатынастарының дамуы

Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы: даму кезеңдері. Достастыққауіпсіздік мәселелері. ТМД келісімдік-құқықтық базасы. Парламентаралық байланыстар. ТМД-дағы аймақтық қауіпсіздікті (ШЫҰ, АӨСШК, ҰҚШҰ) қамтамасыз етудегі Қазақстан Республикасының бастамасы. ТМД-дағы интеграциялық процестер. Қазақстан-Ресей қарым-қатынастары. Кедендік одақ: даму перспективалары. Орталық Азия елдері және Қазақстан. ОА-ның интеграциялық болашағы.

Қазақстан және халықаралық ұйымдар

Қазақстанның стратегиялық сыртқы саясатындағы БҰҰ-ның орны мен рөлі. Қазақстанның БҰҰ Бас Ассамблеясы сессиясына қатысуы. Қазақстандық реформа және Біріккен Ұлттар Ұйымының мамандандырылған мекемелері. БҰҰ тиімділігін арттырудағы Қазақстан Республикасының позициясы. ҚР-ның ЗЫҰ –мен ынтымақтастығы. Қазақстанның ЕҚЫҰ, ИЫҰ, ҰҚШҰ-ға төрағалығы. Кедендік одақ: ынтымақтастық мәселелері.

Қазақ-американ қарым-қатынастары

Қазіргі кезеңдегі Қазақстан мен АҚШ арасындағы қарым-қатынастарды дамытудың негізгі факторлары. «Бейбітшілік үшін әріптестік» бағдарламасы. Американың Қазақстанға саяси инвестицияларының ерекшеліктері. Мұнай-газ саласында қазақстандық-американдық ынтымақтастық. Әскери-саяси саладағы екі жақты қарым-қатынастарды дамыту, аймақтық қақтығыстарды реттеу ынтымақтастығы, Орталық Азия аймағындағы қауіпсіздік пен тұрақтылықты нығайту.

Қазақстан Республикасының Еуропаның жетекші елдерімен қарым-қатынастары

Қазақстанның сыртқы саясатының жетекші бағыттарының бірі ретінде ЕО елдері мен қарым-қатынасы. «Еуропаға саяхат» мемлекеттік бағдарламасы. ЕО-ның жетекші елдерімен екі жақты қарым-қатынастар. Қазақ-неміс, қазақ-француз, қазақ-ағылшын, қазақ-итальян саяси және экономикалық қарым қатынасының мәртебесі мен ерекшеліктері. Қазақ энергетикалық ресурстарды тасымалдау мәселелері.

Қазақ-қытай қарым-қатынастары

Қазақ-қытай қарым-қатынастары дамының негізгі кезеңдері. Шарттар мен келісімдер. Қазақстан мен Қытай арасындағы қарым-қатынастардың әскери-саяси, шекаралық, экономикалық, аймақтық мәселелері. ШЫҰ-ғы Қазақстан мен Қытай арасындағы қарым-қатынастар. Сауда, экономика, энергетика, көлік және қаржы саласындағы ынтымақтастықты тереңдету және дамыту.

Қазақстан және Таяу Шығыс мемлекеттері

ҚР-ның аймақ елдерімен қарым-қатынасы. Жетекші араб мемлекеттерімен қарым-қатынасы. Араб елдеріндегі қазіргі кезеңдегі саяси жағдай туралы Қазақстан Республикасының ұстанымы. Әлемдік мұнай және газ нарығында өзара әрекеттер. Экономикалық ынтымақтастық және Парсы шығанағындағы аймақтық қауіпсіздік құруға Қазақстанның қатысуы. ҚР-ның сыртқы саясатындағы Иран, Түркия.

Дүниежүзілік тенденция ретіндегі жаһандану мен аймақтану

Жаһандану, жаһандық басқару және аймақтану ұғымдары. Бұрынғы және қазіргі әлемнің аймақтық бөлімшесі. Орталықтар мен аймақтық интеграция саяси көшбасшылардың аймақтандыру. Аймақаралық ынтымақтастық нысандары және әдістері.

Жаңа халықаралық тәртіп

«Халықаралық тәртіп» түсінігі және халықаралық қатынастар жүйесіндегі тәртіп мәселелері. Халықаралық тәртіптің тарихи түрлері. Дүниежүзілік тәртіпке ұлттық-діни көзқарастар.

Жаһандық және аймақтық ұйымдар: мақсаты, сипаты және олардың қызметінің нысаны

Халықаралық қатынастардың қазіргі жүйесіндегі жаһандық және аймақтық халықаралық ұйымдар: ерекшеліктері мен жіктелуі. Жаһандық және аймақтық ұйымдардың іс-қимыл мақсаттары мен құралдары. Халықаралық ұйымдардың құрылуы және олардың жұмыс істеуінің тоқтатылуы тәртібі. Халықаралық ұйымдардың, олардың өкілеттіктері мен функцияларының құқықтық табиғаты. Халықаралық ұйымдардың органдары. Халықаралық ұйымдардың шешім қабылдау тәжірибесі. Аймақтық ұйымдардың түрлері. Аймақтық ұйымдардың амуы мен қазіргі заманғы халықаралық қарым-қатынастарда өз ролін нығайту келешегі.

Халықаралық қатынастардағы қауіпсіздік мәселелері

Ұлттық, аймақтық және халықаралық қауіпсіздік диалектикасы. Ұлттық қауіпсіздіктің негізгі түрлері. Экономикалық қауіпсіздікті нығайту жолдары мен құралдары. Ұлттық, аймақтық және жаһандық қауіпсіздіктің экологиялық аспектілері. Қауіпсіздіктің ғылыми-техникалық дамуы және қамтамасыздандыру мәселелері. Ұлттық қауіпсіздіктің ажырамас бөлігі - ақпараттық кеңістікті қорғау. Әскери қауіпсіздік мәселелері және ұлттық қорғаныс. Әскери бөлімшелер және әскери-саяси альянстар. Ұлттық және халықаралық қауіпсіздік, тұрақтылық. Аймақтық және жаһандық қауіпсіздік жүйелерін қалыптастыру мәселелері.

Аймақтық және жаһандық қауіпсіздік жүйесін қалыптастыру, халықаралық ұйымдардың ролі. Аймақтық және жаһандық қауіпсіздік жүйесін қалыптастыру бойынша Қазақстанның сыртқы саяси белсенділігі.

Халықаралық қақтығыстар, оларды шешу жолдарымен құралдары

Халықаралық қақтығыстардың сипаты, мазмұны мен типологиясы. Саяси ойдағы халықаралық қақтығыс ұғымы. Нақты әлеуметтік құбылыс ретінде қақтығыс сипаты. Қақтығыс құрылысы. Халықаралық қақтығыстар типологиясы. Қақтығыс жағдайларының пайда болуы көздері. Тұрақсыздық пен қақтығыс факторы ретінде саяси жүйелердің бір келкілігі. Қақтығысты қозғайтын күштер. Халықаралық қақтығыстардағы терроризм факторлары.

Халықаралық терроризм мен экстремизмге қарсы іс-қимыл саласындағы халықаралық ынтымақтастық

Әлеуметтік-саяси құбылыс ретіндегі халықаралық терроризм. Терроризмнің пайда болуы. Халықаралық терроризмнің ушығуы. Тарихи тамырлар. Саяси және қылмыстық терроризмнің пайда болуы. Қазақстан мен Орталық Азиядағы терроризм мәселелері. Жаһандық құбылыс ретіндегі халықаралық терроризм. Халықаралық терроризмнің табиғаты. Қазіргі заманғы экстремизм теориясы мен тәжірибесі. Халықаралық террористік ұйымдар: жалпы және арнайы. Халықаралық терроризмнің географиясы. Террористік қызметтің формалары мен әдістері. Халықаралық терроризмнің типтері мен түрлері. Ислам терроризмі: генезисі, мәні, тенденциялары және дамуы. Қазақстанның ішкі және сыртқы саясатының халықаралық лаңкестікке қарсы күрес мәселелері.

Халықаралық қарым-қатынастардың гуманитарлық мәселелері

Адам құқықтарын объектінің сыртқы саяси және дүниежүзілік саясат ретінде қорғалуы. Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы, Женева (гуманитарлық құқық), Қазақстан Республикасы Сыртқы саясат тұжырымдамасы және сыртқы саясат тұжырымдамасы дамыған елдер. Қазіргі Халықаралық қатынастар акторы - жаһандық демократияда адам құқығының 10 түрі. Адам құқығын қорғайтын негізгі халықаралық институттар.

Жаңа ақпараттық технологиялар және халықаралық қатынастар

Халықаралық қатынастар субъектілерінің халықаралық ақпараттық қызметі. Ғылыми-техникалық прогресс және ақпараттық қоғамның пайда болуы. Ақпарат негізгі ресурс

ретінде. Ғаламдық ақпараттық кеңістік және оның қасиеттері. Жаһандық ақпараттық кеңістік жағдайындағы халықаралық қатынастар және сыртқы саясат. Жаһандық ақпараттық кеңістіктегі мәдениеттер диалогы. Ақпараттық экспансия. Ақпараттық кеңістікте бұқаралық және ұлттық мәдениет. Жаһандық ақпараттық кеңістіктегі ақпараттық қауіпсіздік мәселелері. Халықаралық аренада ақпарат саясаты. Халықаралық аренада ақпарат қызметінің нысандары мен әдістері. Ақпараттық агрессия және БАҚ соғысы. Жаһандану жағдайындағы ақпарат саясаты.

Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Қазақстан Республикасы

XXI ғасырдағы әлемдік дамудың негізгі үрдістері. Қазақстан Республикасының және оның сыртқы саяси стратегиясын таңдаудың геостратегиялық мүдделері. Халықаралық бейбітшілік қамтамасыз ету, халықаралық қауіпсіздік және аймақтық жүйелерін жалпылама жүйесінің қатынасы. Посткеңестік кеңістіктегі қауіпсіздік мәселелері.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Негізгі әдебиеттер:

1. Год кризиса 1938 -1939 гг.: Документы и материалы. - М.,1990.
2. Мировые войны XX века: В 4 кн. Документы и материалы/ РАН. ИВИ – М., 2002.
3. Осмыслению подлежит: СССР-Германия, 1939-1941. Документы и материалы. - М.,1991.
4. Документы внешней политики/ МИД РФ. - М.: Международные отношения, 1992.
5. Организация Объединенных Наций. Сборник документов. -М., 1981.
6. Мир между войнами. Избранные документы по истории международных отношений 1910-1940 гг./ МГИМО МИД РФ. Сост. А.В. Мальгин. - М.: Наука, 1997.
7. Барановский В.Г. Европейское сообщество в системе международных отношений. М., 1993
8. Внешняя политика России на Ближнем Востоке в конце 30-х в начале 40-х гг. XIX в. М., 1975
9. Борунков А.Ф. Дипломатический протокол и этикет. – М., 1993
10. Галкин А.А.Германский фашизм. – М., 1990
11. Громько А.А. Внешняя экспансия капитала: История и современность – М., 1982
12. Жуковский Н. Дипломаты нового мира. М., 1982
13. История Европы. В 4-х т. –М., 1991-94.
14. Международные отношения в Западной Европе. М.-Л., 1948
15. Киссинджер Г. Дипломатия. М., 1997
16. Европа в системе международных отношений. 1917-1945.- Свердловск, 1990.
17. Европа между миром и войной: 1918-1939.-М.,1992.
18. Европейские государства и США в международных отношениях первой половины XX века.-Л.,1983.
19. Европейская интеграция: происхождение и развитие Европейского Союза.- М.,1996.
20. Иванов И.С. Новая российская дипломатия. Десять лет внешней политики страны. – М.,2002

Қосымша әдебиеттер:

1. Сидоров А.Ю., Клейменова Н.Е. История международных отношений. 1918-1939 гг. М., 2006.
2. Советский Союз на международных конференциях периода Великой Отечественной войны 1941-1945 гг. Т.1-6. – М., 1978-1980
3. Хрестоматия по истории СССР. 1861-1917. – М., 1990

4. Черчилль У. Вторая мировая война. Сокр. пер. с англ. – М., 1991
5. Хрестоматия по истории международных отношений. Вып. 1. -, 1963.
6. Системная история международных отношений: В 4 т. События и документы. 1918-2000/ Отв. ред. А.Д. Богатуров. М., 2004.
7. Протопопов А.С., Козьменко В.М., Елманова Н.С. История международных отношений и внешней политики России. 1648-2000 – М., 2001
8. История международных отношений и внешней политики. – В 2-х частях. – Алматы, 2004
9. Барановский В.Г. Европейское сообщество в системе международных отношений. - М., 1986.
10. Волков С.В., Емельянов Ю.В. До и после секретных протоколов (советско-германские отношения 1939 гг.) - М., 1990..
11. Илюхина Р.М. Лига Наций, 1919-1934.- М., 1982.
12. Исраэлян В.Л. Дипломатия в годы войны. (1941-1945)-М., 1985.
13. Истягин Л.Г. Общественно-политическая борьба в ФРГ по вопросам мира и безопасности (1949-1987).-М., 1988.

Емтихан сұрақтары

Теориялық сұрақтар

1. Жаһандану түсінігі. Аймақтық зерттеулердегі жаһандану түсінігінің негізгі тәсілдерін анықтау.
2. Қазіргі кезеңдегі Азия-Тынық мұхиты аймағындағы экономикалық мүмкіндіктерді талдау.
3. Әлемнің жаңа бөлінуі: оның қажеттілігін, саяси үрдіс ағымы түрінде мәнін құрайды.
4. Азия – Тынық мұхиты аймағындағы интеграциялық мәселелерді анықтау.
5. Қазақстан саяси үрдістің субъектісі ретінде.
6. Азия-Тынық мұхиты аймағындағы АҚШ-тың рөлі мен ықпалы.
7. Өркениеттің зерттеу тақырыбы тұрғысындағы «Шығыс-Батыс» мәселелері.
8. Әлемдік тәртіп түсінігі. «Жаңа әлемдік тәртіп» ізденістері.
9. БҰҰ-ның бейбітшілікті қолдау жөніндегі қызметі: бітімгершілік операциялары және бейбітшілікті қолдау миссиялары.
10. «Мәдениет» және «өркениет» ұғымдарының қарым-қатынасын негіздеу.
11. АҚШ сыртқы саясатының аймақтық аспектілері.
12. Антанта және Үштік Одақ: қарсыластық мәселелері.
13. Аймақтану түсінігі.
14. Араб-Израиль қақтығыстары және оның аймақтық саясақа әсері.
15. А.Тойнбидің өркениетті дамытуы жөніндегі концепциясы.
16. Мегалополис – әлемдік саясаттың субъектісі ретінде. Қаржылық құрылымдардың дамуындағы кейбір мегалополистердің рөлі.
17. Геосаяси теориялар
18. Германияның «Экономикалық кереметтерінің» негізгі факторлары.
19. Неоконсерватизм теориясы
20. Халықаралық және әлемдік саясат
21. Оңтүстік Азия аймақтарының демографиялық және әлеуметтік-саяси даму мәселелері.
22. Аймақтық қауіпсіздік кешені.
23. Ішкі аймақтық қарым-қатынас жағдайларындағы аймақтық қақтығыстар.
24. Геосаясат теориясы
25. Жаһандану, аймақтандыру және білім беру.
26. Ирактағы соғыс және оның мұсылман әлеміне әсері

27. Шығыс және Орталық Европадағы мемлекеттердің посткоммунистік трансформациясы.

28. Сепаратизм – этникалық жеке басын алу нысаны ретінде.

29. ҚР-ның экономикалық стратегиялық дамуындағы – жаңғырту және инновация.

30. Аймақаралық қарым-қатынастар жүйесіндегі миграциялық процестер.

31. Аймақкешенінің негізгі функцияларын сипаттаңыз.

32. Аймақтану, мемлекеттану және өлкетану түсініктері арасында қандай байланыс бар? Жалпы сипаттама беріңіз.

33. Аймақтану ғылыми білімнің синтезі ретінде. Аймақтанудың басқа ғылымдармен байланысын анықтау.

34. Аймақтанудың тұжырымдамалық аппараты. Аймақтанудың негізгі ұғымдары.

35. Кеңістікті саралау формалары мен процестері. Қоғамның аумақтық ұйымы.

36. Аймақ: түсінігі, ғылымның әртүрлі салаларындағы аймақтардың негізгі сипаттамалары, аймақ түрлері, аймақтардың иерархиясы

37. Аймақтанудың жалпы ғылыми және арнайы зерттеу әдістемелері.

38. Араб-израиль қақтығыстарының себептерін ашыңыз.

39. Әлемді мәдени және тарихи саралау. Мәдениет және өркениет.

40. Дүниежүзілік өркениет. Аймақтық зерттеулердің өркениет тәсілі.

С.Хантингтон, А.Тойнби, О. Шпенглер.

41. Аудандастырудың этникалық факторы. Этнический фактор регионализма. Этностық, этникалық сипаттамалары, этникалық байланыстар, этникалық құрылымы.

42. Аудандастырудың демографиялық факторы. Негізгі демографиялық көрсеткіштердің аймақтық ерекшеліктері.

43. Қоныстандыру аудандастыру факторы ретінде. Қоныстандыру жүйелері.

44. Халықтың көші-қоны, көші-қон процестерінің түрлері мен тарихи өзгерістері.

45. Көші-қон процестерінің аймақтық ерекшеліктері.

46. Аймақ - әлеуметтік-экономикалық жүйе ретінде. Тұрақты әлеуметтік-экономикалық жүйелер.

47. Аудандастырудың конфессиялық факторы. Діни жүйенің құрылымы. Дүниежүзілік діндер.

48. Аудандастырудың саяси-географиялық факторы. Аймақтану және әлемдік саясат.

49. Дүниежүзі елдерін саралау. Дүниежүзінің саяси картасы, өзгеру динамикасы.

50. Қазіргі әлемдегі жаһандану, аймақтандыру және интеграциялық процестер.

Типтік сұрақтар

1. Қазіргі әлемдегі қауіпсіздік мәселелерін ашыңыз.

2. Қазіргі кезеңдегі халықаралық қатынастардың ерекшелігі және тенденциялық дамуы.

3. Оңтүстік-Шығыс Азиядағы мемлекеттердің қазіргі кезеңдегі модернизациялау үрдісі: компаративтік талдау практикасы.

4. 2003 жылғы Ирактағы соғысқа талдау жасаңыз.

5. Қазіргі халықаралық қатынастарда «Мұсылмандық факторды» анықтаңыз.

6. Ауған мәселесін ашыңыз және оның Орталық Азиядағы қауіпсіздікке әсері.

7. ЕО-Қазақстан ынтымақтастығының келешегі мен мәселелері.

8. Шығыс Европа мемлекеттерінің модернизациялау үрдістері және шығыс европалық саясатқа «жаңа» әсері.

9. ЕЫҚҰ және оның қазіргі әлемдегі рөлі, анализ жасау.

10. ЕО даму тенденциясы, кеңею мәселесі, келешегі.

11. Посткеңестік кеңістіктегі интеграциялық құрылымның келешегі мен даму мәселелерін ашыңыз.

12. Аймақтық және жаһандық қауіпсіздікпен камтамасыз етудегі солтүстік атлантикалық альянстың мәселелерін талдау.
13. БҰҰ-ның негізгі рөлі, мақсаты, даму кезеңдері.
14. Қазіргі әлемдік саяси үрдістегі демократияландыру тенденциясын ашып көрсетіңіз.
15. ЕО-қа кіргеннен кейінгі Орталық және Шығыс Европа мемлекеттерінің даму кезеңдері.
16. Халықаралық қатынастардағы жаһандық және фрагментациялық тенденцияларын анықтау.
17. Қазіргі әлемдегі халықаралық ұйымдардың трансформациялау жүйесін анықтау.
18. Қазіргі әлемдегі экономикалық дамудағы диспропорционалды мәселелерді анықтау.
19. Қазіргі әлемдік саясатта Қытайдың орны мен рөліне талдау жасау.
20. ШЫҰ-ның дамуы, шығу кезеңі мен негізгі мәселелері нанықтау
21. Орталық Азия аймағының тұрақтылығы мен даму дилеммасына талдау.
22. Югославияның құлауы және халықаралық қатынасқа әсері .
23. Қазіргі халықаралық қатынастардағы әскери факторды көрсетіңіз.
24. Қазірге әлемдегі Ресейдің сыртқы саясаты мен рөлі.
25. ҚР-ң қазіргі кезеңдегі сыртқы саясаттағы маңыздылығын ашыңыз.
26. «Аймақ» және «өркениет» сөздерінің байланысын ашыңыз
27. Орталық Азия аймағындағы АҚШ-тың қызығушылығын көрсетіңіз.
28. Орталық Азиядағы әлемдік державалардың қызығушылығындағы карама-қайшылығы.
29. Қазіргі аймақтағы геосаяси факторлардың құрылымы мен дамуы.
30. ЕО-қа кіргеннен кейінгі Орталық және Шығыс Европа мемлекеттерінің даму кезеңдерін ашыңыз.
31. Қазіргі әлемдік саясаттағы аймақтардың өсу мағынасын түсіндіріңіз
32. «Орталық Азия» терминін ашып, саяси теория мен практикада қолданылуы.
33. Әлемдік саясаттағы Орталық Азияның геосаяси маңыздылығын ашыңыз.
34. Орталық Азияның 90 жж.-дағы сәтсіз аймақтық интеграциясының себептерін көрсетіңіз.
35. Қазақстанның сыртқы саясаттағы аймақтық аспектілерін ашып көрсетіңіз.
36. ЕО-тағы қаржы дағдарысының негізгі жақтарын ашып көрсетіңіз.
37. Әртүрлі әлемдік аймақтардағы анти-американдық себептерін ашыңыз.
38. Араб-израиль қақтығыстарының себептерін ашыңыз.
39. «Араб көктемі» феноменін ашып, қазіргі әлемдік саясаттағы аймақаралық қатынастарға әсері.
40. Ішкі аймақаралық қатынастардағы әскери факторлардың мағынасын ашыңыз.
41. Терроризммен күресудегі аймақтық аспектілерді атаңыз.
42. «Аймақтық қауіпсіздік» және «ұлттық қауіпсіздік» арасындағы мағыналық байланысты анықтаңыз.
43. Аймақаралық дамудағы табиғи ресурстардың әсері.
44. ШЫҰ-дағы ҚХР рөлі.
45. Аймақтың тарихи фактор ретінде құрылуына түсініктеме беріңіз.
46. С. Хантингтонның өркениеттер соқтығысуының концепциясына әлемдік саясаттағы аймақ рөлі.
47. Аймақтың дамуы мен аймақаралық қатынастардағы діннің рөлі.
48. Халықаралық қатынастар жүйесіндегі әртүрлі аймақтардың әлемдегі империализм рөлін ашыңыз.
49. «Аймақтық бірыңғайлық» мағынасын ашып көрсетіңіз.

50. Әлемдік саясаттағы аймақтық үрдіс жаһандық тенденция сияқты екенін ашып көрсетіңіз.

Прагма-кәсіби сұрақтар

1. Орталық Азия тарихында аймақ империялық саяси құрылымдарда болғанын білеміз. XIX ғасырдың екінші жартысынан бастап, Орталық Азиядағы әлемнің саяси ықпалы мен стратегиялық бәсекелестік нәтижесінде ірі өкілеттіктерін қабылдай бастады. Қазіргі заманғы әлемдік саясатта Орталық Азияны тәуелсіз аймақтық актор ретінде қарауға бола ма? Өз көзқарасыңды түсіндіріңіз.

2. Орталық Азия аймағы ҚР-ның ұлттық қауіпсіздігі үшін маңызды. Осы оймен келісесіз бе? Өз тұжырымдамаңызды беріңіз.

3. Халықаралық статусы бар Каспий теңізінің реттеу жолдары бар ма? Бұл мәселеге және ерекшелігі бар көршілес теңіз жағалауындағы мемлекеттердің проблемаларын айтыңыз.

4. Посткеңестік кеңістіктегі Еуразиялық идея интеграцияға үлкен әсер етеді. Осы оймен келісесіз бе? Өз тұжырымдамаңызды беріңіз.

5. ҚХР-ның Орталық Азия аймағына қызығушылығы артуда. Осы оймен келісесіз бе? Өз тұжырымдамаңызды беріңіз.

6. ШЫҰ аймақтағы қауіпсіздік жүйесін күшейту келісімі мен ынтымақтастық құры кешеніндегі механизмін құрды. ШЫҰ күресетін үш кесірді атаңыз.

7. Миграция тек адамдардың көшіп-қонуы қозғалысы ретінде ғана емес сонымен қатар әлеуметтік-экономикалық өмірді қамтитын үлкен проблема ретінде қарастырылады. Соңғы уақыттары миграция этноәлеуметтік және этносаяси сипат алып бара жатыр деп санайсыз ба? Өзіңіздің жауабыңызды беріңіз

8. ШЫҰ на қатысушы елдердің ұлттық мүдделерінің әртүрлі бағытта екенін Сіз білесіз. ШЫҰ на мүше мемлекеттердің мүдделерінің өзара қарама-қайшылықтары тұстарын атап өтіңіз

9. С. Хантингтон пікірінше, «адамзатты бөлетін және олардың арасындағы қақтығыстарды тудыратын маңызды шекаралар енді мәдениет болып табылмақ. Ұлттық мемлекет әлемдік саясаттың басты қозғаушы күші болып қала бермек. Бірақ әртүрлі өркениеттік ерекшеліктеріне қарай ұлттық мемлекеттер топтарға бөлінеді. Өркениеттер қақтығысы әлемдік саясаттың басты факторы болып саналмақ. Өркениеттік ерекшелігіне қарай бөлінушілік болашақтағы фронттар линиясы болмақ». Қырғи-қабақ соғысынан кейінгі әлемдік саясаттағы өркениеттердің маңыздылығының артуын түсіндіріңіз

10. Әлемдік тарихтың геосаяси мазмұнына қарасақ әлемде екі өркениеттің – Құрғақ және Теңіз өркениеттерінің арасындағы өзара дуэлді көреміз. Жаңа әлемдік тәртіптің орнауындағы өркениеттер рөлін анықтаңыз

11. Колониалдық жүйенің құлдырауы мен жаңа аймақтардың әлемдік аренаға шығу қарым-қатынасын орнатыңыз.

12. Қоғамдық, әлеуметтік прогреске теріс қарайтын америкалық ғалым Хантингтон әлем және өркениеттер арасында қайшылық бар екенін айтады. Неліктен түрлі өркениеттер өзара қақтығыстар мен соғыстарға түседі.

13. Европоцентризмколониалдық саясатты ақтау үшін қолданылған және қолданылып келеді. Сонымен қатарЕвропоцентризмрасизмде де жиі қолданылады. Адам дамуы тарихындағы европоцентризмніңрөлін анықтаңыз.

14. XIX ғасырдың соңында батыс империализмінің жаңа толқыны Африканың барлығына батыстың бақылауын орнатты. Кейін Азия және оның басқа субаймақтарына батыстық бақылауын орнатты. XX ғасырдың басында Түркиядан басқасы түгелімен тура немесе жанама түрде батыстың бақылауына көшті. Ал қазіргі уақытта батыстың ықпалы неліктен азайып бара жатыр. Өзіңіздің ойыңызды білдіріңіз

15. Барлық ескі өркениеттер ерекше климаттың жағдайында туындады: олардың территориясы тропикалық, субтропикалық және басқа климаттарды қамтыды. Сіз аймақтардың дамуында климаттық фактордың маңыздылығын түсіндіріңіз

16. Әлем әртүрлі принциптер бойынша географиялық, саяси, табиғаттық, діни және тағы басқа белгілері бойынша аймақтарға бөлінеді. Біртұтастық белгі бойынша аймақты бөлу мүмкін емес. «Аймақ» түсінігін қазіргі ғылым және қоғамдық-саяси публицистика тұрғысынан түсіндіріңіз

17. Көп адамдар «аймақтану» мамандығы мен «дінтану» мамандығын айтылуына қарай шатастырады. Сондықтан да көптеген сұрақтар мен түсінбеушіліктер туғызады. «Аймақтану» мамандығының мағынасын түсіндіріңіз.

18. «Аймақтанудың» ерекшелігі аймақты кешенді түрде, елдерге немесе аудандарға бөліп оқытады. Ол Еуропа, Азия және Америка елдері болу мүмкін. Сіз үшін «Аймақтану» мамандығы мамандық ретінде не?

19. Лиссабон келісімі 2009 жылы 1 желтоқсанда өз күшіне енді. Осылайша төрт жарымжыл бойы созылып, ЕО терен институционалды қағдарыс та аяқталды. Осыған орай, барлық ресми деңгейлер деолратификациялау процесінің табысты аяқталғаны туралы көптеген шулы сөздер айтқан болатын. Бұл іс-шараның маңыздылығын бағалаңыз.

20. 600 коммерциялық банкті біріктіретін, тұрақты төрағасы мен хатшысы жоқ, үлкен қалада орналасқан халықаралық биліксіз ұйым қалай аталады?

21. Өзін-өзі билеу үшін күрес нысандары - бұрынғы кеңестік кеңістіктегі көптеген қанды қақтығыстар. Осы іс-шараларды бағалау, сондай-ақ осындай қақтығыстарды шешудің жолдарын ұсыныңыз.

22. «Жаһандану» терминін ең алғаш рет 1983 ж. Т. Левит корпорациялардың жасаған белгілі бір өнімдерді нарықта сипаттау үшін ойлап тапты. Анықтамасын түсіндіріңіз.

23. Байсалды сарапшылар посткеңестік кеңістікте өңірлік экономикалық ынтымақтастық ұйымдарының қызметіне күмәнмен, сондай-ақ осы тұлғалар болашағы жоқ деп санайды. Сіз осы пікірмен келісесіз бе?

24. Жаһандану демографиялық, экологиялық, адам құқықтары мен ядролық қарудың таралуы сияқты қиындықтар тудырады. Осы мәселерді шешуде ұлттық мемлекеттермен бағалаңыз.

25. Жаһандану жағдайындағы экономикалық қахуалды тұрақтандыру үшін посткеңестік кеңістікте айқын үрдіске қарамастан, ол хаос белгілі бір дәрежеде болуына қараматсан болады. Несмотря на очевидные тенденции постсоветского пространства к стабилизации экономической ситуации в условиях глобализации, оно в определенной мере не вышло из состояния хаоса. Өз пікіріңізді білдіріңіз.

26. XX ғасырдың басында 90-ші жылдары биполярлық жүйе, Кеңес Одағы мен Югославия ыдырағанына байланысты «Деколонизация» жаңа процесінің, коллапс, өзін-өзі билеу құқығы туралы дауларға жаңа серпін берді. Осы бәстестіктерді шешуге өз пікіріңізді білдіріңіз.

27. Өзіңізді ЭЫДҰ-ның «Байлар клубы» ұйымының мүшесі ретінде елестетіңіз. Сіз ЦАР елдері үшін экономикалық және қаржылық қызметінің қандай бағдарламатаңдағаредіңіз?

28. Посткеңестік кеңістіктегі экономикалық интеграция негізгі тетіктерін талдаңыз. Посткеңестік кеңістіктегі экономикалық интеграция тетіктері.

29. 1998 жылғы мамырайында, экономикалық және валюталық одаққа мүше елдер анықталды. Ең алдымен олар ЕС құрамындағы 15 елдің 11 болды. Олар: Австрия, Бельгия, Нидерланды, Люксембург, Франция, Германия, Финляндия, Ирландия, Италия, Португалия и Испания. ОӘБ басқа жолдарын анықтау.

30. Каспий теңізінің проблемасы XX ғасырдың тоғысында өткір болды. Кеңес Одағының ыдырауына байланысты халықаралық құқықта жаңа мәртебесін анықтауға субъектілер пайда болды. Ресей, Әзірбайжан, Қазақстан мен Түрікменстан - Каспий теңізінің жағалауынан Тәуелсіз Мемлекеттер тарихы басталды. Посткеңестік дәуірде Каспий

жағалауындағы бес мемлекеттің мүдделерінің тоғысуына әкеліп және аймақтық қақтығыс ошақтарының әлеуетті пайда болды. Осы пікірмен Сіз келісесіз бе? Қазіргі уақытта Каспий теңізінің мәртебесін шешудің басты жолдарын сипаттаңыз.

31. «Жаһандану» терминін ең алғаш рет 1983 ж. Т. Левит корпорациялардың жасаған белгілі бір өнімдерді нарықта сипаттау үшін ойлап тапты. Анықтамасын түсіндіріңіз.

32. Орталық Азияның бес елдері өкілдері аймақтағы лаңкестікпен күрес жағдайына қатысты ұсыныстар, сондай-ақ терроризмге қарсы іс-шаралар жасады. Орталық Азиядағы терроризмнің алдын алу еліміздегі және аймақтағы тұрақтылық пен қауіпсіздікті қорғауға маңызды болып табылады.

33. Миграция тек адамдардың көшіп-қонуы қозғалысы ретінде ғана емес сонымен қатар әлеуметтік-экономикалық өмірді қамтитын үлкен проблема ретінде қарастырылады. Соңғы уақыттары миграция этноәлеуметтік және этносаяси сипат алып бара жатыр деп санайсыз ба? Өзіңіздің жауабыңызды беріңіз

34. ЕО-тың Орталық Азиядағы қызығушылығы экономикалық сферамен негізделген. Осы оймен келісесіз бе? Өз тұжырымдамаңызды беріңіз.

35. Орталық Азиядағы діни экстремизм- өте күрделі және терең зерттеуді талап ететін мәселе. Орталық Азиядағы діни экстремизм жайлы айтып беріңіз

36. Халықаралық статусы бар Каспий теңізінің реттеу жолдары бар ма? Бұл мәселеге және ерекшелігі бар көршілес теңіз жағалауындағы мемлекеттердің проблемаларын айтыңыз.

37. ШЫҰ аймақтағы қауіпсіздік жүйесін күшейту келісімі мен ынтымақтастық құры кешеніндегі механизмін құрды. ШЫҰ күресетін үш кесірді атаңыз.

38. Кедендік одақ – Қазақстан Республикасы, Ресей Федерациясы мен Беларусь Республикасы арасындағы сауда-экономикалық интеграция формасы болып табылады. Мақсаты біртұтас кедендік аймақты құру болып табылатын кеңістікте ішкі тауарларға кедендік салықтар салынбайды және экономикалық, әкімшілік кедергілер алынып тасталады. Сіздің ойыңызша қаншалықты аталған ұйым пайдалы және болашағы зор деп санауға болады

39. Посткеңестік кеңістіктегі Еуразиялық идея интеграцияға үлкен әсер етеді. Осы оймен келісесіз бе? Өз тұжырымдамаңызды білдіріңіз.